

Opole, 24 marca 2025 r.

**Raport z działalności
Rzecznika Funduszy Europejskich
za rok 2024**

Opracował Rzecznik Funduszy Europejskich	Podpis Aleksandra Świerczyńska	Data 19 marca 2025 r.
Przedłożono Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 oraz Instytucji Zarządzającej Programem Regionalnym Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027	24 marca 2025 r. Data	
Do wiadomości otrzymują:	1. P. Jacek Partyka - Dyrektor Departamentu Programowania Funduszy Europejskich 2. P. Maja Byrdak – Dyrektor Departamentu Wdrażania Funduszy Europejskich 3. P. Mateusz Kaczmarek – Zastępca Dyrektora Departamentu Finansów 4. P. Maciej Kalski - Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu 5. P. Tomasz Hanzel - Dyrektor Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki	

Spis treści

1	Podstawa prawna i cel Raportu	5
2	Zakres Raportu.....	5
3	Działania Rzecznika Funduszy Europejskich.....	5
3.1	Rozpatrywanie zgłoszeń	5
3.2	Okresowy przegląd procedur.....	7
3.2.1	Przegląd procedur weryfikacji wniosków o płatność w ramach EFRR Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027	8
3.2.2	Przegląd procedur weryfikacji wniosków o płatność w ramach EFS+ Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027	11
3.2.3	Przegląd procedur weryfikacji wniosków o płatność Instytucji Pośredniczącej (OCRG) w programie Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027	14
3.2.4	Przegląd procedur weryfikacji wniosków o płatność Instytucji Pośredniczącej (WUP) w programie Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027	17
3.3	Propozycje usprawnień	18
3.4	Informacje dot. zgłoszenia podejrzenia niezgodności działań IZ z KPP i KPON	20
3.5	Informacje dodatkowe.	20
4	Załączniki	21
4.1	Załącznik nr 1 Zestawienie wszystkich przypadków podejrzenia naruszenia KPP oraz KPON, które wpłynęły do RFE w 2024 r.	21
4.2	Załącznik nr 2 Zestawienie wszystkich przypadków podejrzenia naruszenia KPP oraz KPON, które wpłynęły do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w 2024 r.	22

Skróty używane w dokumencie

BRPO – Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFŚ+ - Europejski Fundusz Społeczny Plus

FEO 2021-2027 – program regionalny „Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027”

IP - Instytucja Pośrednicząca

IZ - Instytucja Zarządzająca

KPON - Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.)

KPP - Karta praw podstawowych Unii Europejskiej z dnia 6 czerwca 2016 r. (Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, str. 3890)

OCRG - Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki

SZOP – Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027

RFE, Rzecznik - Rzecznik Funduszy Europejskich, o którym mowa w art. 14 ustawy

RPO WO - Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020

UE - Unia Europejska

UMWO - Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

Ustawa - Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079).

WUP - Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu

1 Podstawa prawna i cel Raportu

Podstawą opracowania niniejszego *Raportu* jest art. 14 ust. 7 ustawy z dnia z dnia 28 kwietnia 2022 r. *o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079 z późn. zm.) oraz art. 14a ust. 7 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 818 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanymi przepisami Rzecznik Funduszy Europejskich (*Rzecznik*) sporządza, w terminie do 31 marca, roczny raport ze swojej działalności za poprzedni rok. Rzecznik przedkłada Raport Instytucji Zarządzającej, która zamieszcza go na swojej stronie internetowej.

Celem sporządzenia Raportu jest monitorowanie realizacji zadań Rzecznika oraz ocena wpływu jego działalności na realizację programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020.

2 Zakres Raportu

Raport przedstawia opis i wyniki działań podjętych przez Rzecznika w okresie sprawozdawczym związane z wykonywaniem zadań wynikających z przywołanych wyżej ustaw, w tym informacje w zakresie:

1. rozpatrywanych zgłoszeń (liczba zgłoszeń, sposób ich rozpatrzenia),
2. przygotowanych i przekazanych do właściwych instytucji rekomendacji,
3. przeprowadzonych przeglądów procedur.

3 Działania Rzecznika Funduszy Europejskich

3.1 Rozpatrywanie zgłoszeń

Do Rzecznika Funduszy Europejskich wpłynęło w roku 2024 siedem zgłoszeń dotyczących realizacji programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027.

Cztery pisma dotyczyły realizacji projektu *Adaptacyjność pracodawców i pracowników* w ramach Działania 5.5. *Adaptacyjność pracodawców i pracowników* oraz elastyczne formy zatrudnienia FEO 2021-2027. Projekt był skierowany do pracodawców, których siedziba/oddział znajduje się na terenie województwa opolskiego oraz ich pracowników, którzy zamieszkują lub pracują w myśl Kodeksu Pracy na terenie województwa opolskiego. Dofinansowanie można było pozyskać na podniesienie kwalifikacji lub kompetencji przez udział w usługach rozwojowych wykazanych w Bazie Usług Rozwojowych (kursach i szkoleniach). Przewidziany poziom dofinansowania wynosił do 80% kosztów usługi a średnia kwota dofinansowania na jednego pracownika 9 500,00 PLN. Projekt ten cieszył się bardzo dużą popularnością, nabór trwało tylko 1 dzień – 11.12.2023 r. W tym dniu wpłynęło do operatora(OCRG) ok. 550 wniosków, co przyczyniło się do opóźnień w ich

ocenie. Właśnie niedotrzymanie terminów pierwotnie wskazanych w regulaminie było powodem 3 skarg wnioskodawców. Wnioski zostały przesłane do Rzecznika Funduszy Europejskich. Jednak z uwagi na fakt, że OCRG występuje w tym projekcie jako realizator, a nie Instytucja Pośrednicząca RFE nie miał kompetencji do ich rozpatrzenia. Skargi zostały przekazane do Wojewódzkiego Urzędu Pacy, który pełni rolę Instytucji Pośredniczącej i ma kompetencje do kontroli prawidłowej realizacji tego projektu. WUP po uzyskaniu wyjaśnień od OCRG zaproponował wdrożenie rekomendacji usprawniających realizację projektu. Jeden Wnioskodawca pytał się o zasady i terminy realizacji ww. projektu i otrzymał odpowiedź.

W roku 2024 ogłaszane były kolejne postępowania konkurencyjne oraz niekonkurencyjne w celu wybrania projektów do dofinansowania. IZ przyjmowała kolejne wersje Szczegółowego opisu priorytetów programu FEO 2021-2027 zawierające karty dla kolejnych działań. W związku z prowadzonym naborami w 2024 r. miały miejsce spotkania informacyjno-szkoleniowe dla potencjalnych Wnioskodawców.

Ocena i wybór złożonych wniosków o dofinansowanie odbywa się w oparciu o zapisy Ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, Wytycznych dotyczących wyboru projektów na lata 2021-2027 oraz przygotowanej przez IZ/IP dokumentacji konkursowej. W przypadku, gdy Wnioskodawca nie zgadza się z oceną IZ/IP ustawa określa procedurę odwoławczą (złożenie protestu, skarga do WSA, skarga kasacyjna do NSA), która nie obejmuje zadań Rzecznika.

Mimo wskazanych wyżej regulacji do Rzecznika w 2024 r. wpłynęły 3 protesty od wnioskodawców uczestniczących w naborze konkurencyjnym dla działania 5.6 Edukacja przedszkolna. Zgodnie z zapisami art. 63 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079 z późn. zm.). „Wnioskodawcy, w przypadku negatywnej oceny projektu, wybieranego w sposób konkurencyjny, przysługuje prawo wniesienia protestu w celu ponownego sprawdzenia złożonego przez niego wniosku w zakresie spełniania kryteriów wyboru projektów.” Natomiast zgodnie z art. 66 ww. ustawy protest jest rozpatrywany przez instytucję zarządzającą albo instytucję pośredniczącą. Stosownie do zapisów ustawy wdrożeniowej RFE przekazał protesty do IP Wojewódzkiego Urzędu Pracy, który był instytucją organizującą konkurs. Jednocześnie RFE przeanalizował protesty w celu zidentyfikowania ewentualnych utrudnień lub przedstawienia propozycji usprawnień we wdrażaniu programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027. W wyniku analizy list sprawdzających dołączonych do ww. protestów oraz wyjaśnień pracowników IP oraz IZ Rzecznik stwierdził, że w systemie oceny wniosków o dofinansowanie funkcjonują różne walidacje. Jedna z nich wymuszała na oceniającym, by w sytuacji, gdy kryterium merytoryczne bezwzględnie powinno otrzymać według oceniającego oceną pozytywną z zastrzeżeniem, ale projekt nie osiągnął minimum 60% punktów, wystawił ocenę negatywną za spełnienie danego kryterium. Walidacja ta wyraża się komunikatem systemu „W przypadku nie osiągnięcia wymaganej liczby punktów, żadne z kryteriów merytorycznych nie może

zostać oznaczone jako skierowane do negocjacji”. Z Wytycznych dotyczących wyboru projektów na lata 2021-2027 oraz dokumentacji konkursowej wynikało, że należy rozpatrywać niezależnie warunki spełnienia przez projekt kryteriów merytorycznych oraz uzyskanie 60% minimalnej możliwej do zdobycia liczby punktów. RFE zasugerował usunięcie powyższej walidacji, IZ zaakceptowała tę rekomendację.

W odniesieniu do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 w roku 2024 miało miejsce końcowe rozliczanie projektów, realizowane były kontrole i działania informacyjno-promocyjne, zarówno przez beneficjentów, jak instytucje. Wojewódzki Urząd Pracy przygotował film promujący efekty i korzyści z wdrażania Funduszy Europejskich w naszym regionie (<https://www.youtube.com/watch?v=thT13nt7ZkQ>)

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. do Rzecznika Funduszy Europejskich nie wpłynęło żadne zgłoszenie związane z realizacją tego programu.

Kanały wpływu zgłoszenia

Trzy zgłoszenia zawierające protesty Wnioskodawców zostały przekazane pocztą, natomiast cztery zgłoszenia wpłynęły za pośrednictwem poczty elektronicznej (e-mail).

Przedmiot zgłoszenia

Cztery zgłoszenia dotyczyły realizacji projektu, a więc działań beneficjenta. Trzy przesłane protesty dotyczyły działania Instytucji Pośredniczącej- Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

Sposób rozpatrzenia zgłoszenia

Otrzymane protesty RFE przekazał zgodnie z właściwością do IP. Jednocześnie RFE sformułował na ich podstawie rekomendację dla IZ.

W przypadku skarg dotyczących realizacji projektu, RFE przekazał je do rozpatrzenia właściwej instytucji. Jednocześnie RFE spotkał się z przedstawicielami beneficjenta, aby dowiedzieć się z czego wynikają opóźnienia w weryfikacji zgłoszeń i sprawdzić, czy istnieją regulacje w systemie wdrażania ustanowione przez IP, które przyczyniają się do problemów we wdrażaniu projektu. RFE nie znalazł podstaw do sformułowania rekomendacji dla IP.

3.2 Okresowy przegląd procedur.

Do zadań RFE należy dokonywanie okresowych przeglądów procedur obowiązujących w instytucjach zaangażowanych we wdrażanie Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027:

- 1) Instytucji Zarządzającej – Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego,
- 2) Instytucjach Pośredniczących: WUP, OCRG.

W roku 2024 r. RFE dokonał przeglądu procedur weryfikacji wniosków o płatność w Instytucji Zarządzającej oraz obu Instytucjach Pośredniczących. W przypadku IZ przeglądowi podlegały procedury oceny wniosków o płatność w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFRR oraz środków EFS+. Wnioski o płatność są narzędziem za pomocą którego beneficjent wnioskuje o przekazanie środków dofinansowania oraz je rozlicza, informuje o przebiegu realizacji projektu, napotkanych problemach, stopniu osiągniętych wskaźników. Zgodnie z *Wytycznymi dotyczącymi warunków gromadzenia i przekazywania danych* częstotliwość składania wniosków o płatność w programie określa IZ/IP, jednak zaleca się, aby nie była ona mniejsza niż raz na 3 miesiące, licząc od momentu podpisania umowy.

Celem przeglądu było zidentyfikowanie ewentualnych utrudnień dla beneficjentów w procesie tworzenia wniosków o płatność oraz ocena zapisów Instrukcji Wykonawczych jako narzędzia wspomagającego weryfikację wniosków przez pracowników IZ/IP.

Proces weryfikacji wniosków i przekazywania środków musi przebiegać w sposób efektywny i szybki, gdyż zgodnie z art. 74 ust. 1 lit. b Rozporządzenia nr 2021/1060 beneficjent powinien otrzymać należną kwotę w całości i nie później niż 80 dni od dnia przedłożenia prawidłowego wniosku o płatność. Rozwiązania przyjęte w tej perspektywie finansowej są bardzo podobne do istniejących w poprzednim okresie programowania.

System wdrażania funduszy europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 powiela w dużym stopniu rozwiązania przyjęte w perspektywie finansowej 2014-2020. Zatem również Instrukcje Wykonawcze IZ/IP opierają się na wcześniejszych doświadczeniach i na wypracowanych schematach działań a rekomendacje RFE mają w dużym stopniu charakter porządkujący. Szczegółowo zostały one omówione poniżej.

3.2.1 Przegląd procedur weryfikacji wniosków o płatność w ramach EFRR Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027

Przeglądowi podlegał podproces 3.1. Weryfikacja wniosków o płatność w ramach EFRR w Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej (wersja 3, Załącznik do Uchwały nr 10494/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 25 września 2023 r.).

Zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi kontroli realizacji programów polityki spójności na lata 2021-2027 obowiązkiem IZ jest sporządzenie pisemnej analizy ryzyka a na podstawie której określa, które wnioski o płatność beneficjenta podlegają:

- a) kompleksowej weryfikacji,
- b) częściowej weryfikacji,
- c) weryfikacji w zakresie minimalnym wyznaczonym przez CST2021 bez konieczności wypełniania i załączania listy sprawdzającej.

Przegląd procedur został uzupełniony o zapisy Roczego Planu Kontroli Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego na rok obrachunkowy rozpoczynający się 01.07.2023 r. Zgodnie z Wytycznymi wskazano tam czynniki ryzyka wraz z wagą determinujące jakiej weryfikacji będą podlegały wnioski o płatność. Do każdego czynnika ryzyka został przypisany wskaźnik ryzyka. W ramach FEO 2021-2027 co do zasady nie będzie przeprowadzana kompleksowa weryfikacja wniosków o płatność. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy w prawomocnym wyroku sądu zostanie potwierdzone popełnienie przestępstwa przez beneficjenta w okresie 3 pełnych lat kalendarzowych poprzedzających rozpoczęcie weryfikacji wniosku o płatność. Wówczas wszystkie wnioski takiego beneficjenta podlegają kompleksowej kontroli.

RFE stwierdził, iż mimo zapisów RPK dot. analizy ryzyka w IW w przebiegu czynności pracownika nie uwzględniono analizy ryzyka i wyboru sposobu weryfikacji wniosku. RFE rekomendował uzupełnienie Instrukcji Wykonawczej o zapisy związane z przeprowadzaniem analizy ryzyka a IZ rekomendację przyjęła.

Zgodnie z Krótkim opisem podprocesu zawartym w IW wniosek o płatność jest sprawdzany pod względem formalnym, merytorycznym i finansowym. Celem weryfikacji jest przede wszystkim sprawdzenie kwalifikowalności wydatków oraz prawidłowa realizacja projektu. Weryfikacja wniosku o płatność odbywa się w oparciu o listę sprawdzającą. Jest ona dość szczegółowa i RFE miał rekomendację dotyczącą jednego pytania. W liście sprawdzającej do wniosku o płatność końcową znajduje się pytanie nr 57: „Czy Beneficjent oświadczył, iż realizując projekt nie odzyskał poniesionego kosztu podatku VAT, którego wysokość została wykazana we wnioskach o płatność?”. Zgodnie z Wytycznymi dot. kwalifikowalności „Podatek VAT w projekcie, którego łączny koszt wynosi co najmniej 5 mln EUR (włączając VAT), może być kwalifikowalny, gdy brak jest prawnej możliwości odzyskania podatku VAT zgodnie z przepisami prawa krajowego, z zastrzeżeniem pkt 8.” Zastrzeżenie dotyczy sytuacji, gdy w SZOP, regulaminie wyboru projektów lub umowie o dofinansowanie projektu IZ/IP/IW w ramach EFRR/FS/FST wyłączyła możliwość kwalifikowania podatku VAT. Oznacza to, iż co do zasady pytanie nr 57 nie dotyczy beneficjentów, których łączny koszt projektu jest mniejszy niż 5 mln EUR (włączając VAT), chyba że IZ postanowiła inaczej. RFE zaproponował uszczegółwić listę sprawdzającą wskazując wartość projektu do którego odnosi się pytanie nr 57 w liście sprawdzającej. IZ zaakceptowała rekomendację.

W IW znajduje się tabela Instrukcja dla podprocesu Weryfikacja wniosków o płatność, w której krok po kroku opisane są czynności pracowników IZ. W niektórych punktach w zależności od sytuacji możliwe jest podjęcie przez pracownika różnych działań. W pkt 32 Instrukcji znajduje się zapis „Jeśli akceptacja wniosku wiąże się z przelewem środków należy przejść do pkt 33 i 24. Jeśli akceptacja wniosku nie wiąże się z przelewem środków należy przejść do pkt 33 i 24.” RFE wskazał, aby poprawić zapis w pkt 32 Instrukcji, gdyż pomimo odmiennego stanu faktycznego pracownik IZ odsyłany jest do tych samych punktów IW. IZ zaakceptowała rekomendację. Poza tymi uwagami RFE stwierdził, że zapisy

IW są spójne
i logiczne.

RFE przeanalizował również zapisy umowy o dofinansowanie¹ w odniesieniu procesu przygotowywania wniosków o płatność przez beneficjentów oraz prawa i obowiązków IZ w zakresie ich weryfikacji.

Zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2021-2027 beneficjent zobowiązany jest złożyć wniosek o płatność przez system teleinformatyczny (SL2014). Dodatkowo Wytyczne nakładają na IZ obowiązek uregulowania w umowie m.in.:

- sposobu postępowania w przypadku niedostępności CST2021 i wzorów dokumentów składanych przez Beneficjentów w tej sytuacji;
- zakresu i formatu dokumentów niezbędnych do rozliczenia projektu, w szczególności w zakresie monitoringu rzeczowo-finansowego, harmonogramów finansowych i trwałości projektu, które są składane w CST2021;
- zakresu dokumentów niezbędnych do przekazania wraz z wnioskiem o płatność w SL2021, zakresu dokumentów wymaganych do okazania w siedzibie Beneficjenta (np. podczas kontroli w miejscu realizacji projektu); wraz ze wskazaniem, że przekazanie dokumentów w CST2021 nie zdejmuje z Beneficjenta obowiązku przechowywania oryginałów dokumentów i ich udostępniania podczas kontroli na miejscu;
- częstotliwości składania wniosków o płatność, (...),
- obowiązku wykorzystania przez osoby uprawnione przez beneficjenta kwalifikowanego podpisu elektronicznego albo certyfikatu niekwalifikowanego generowanego przez SL2021 (jako kod autoryzacyjny przesyłany na adres email danej osoby uprawnionej) do podpisywania wniosków o płatność.

Analizowana umowa zawierała powyższe postanowienia. W umowie uregulowano kwestię planowania płatności dla beneficjenta (zadanie harmonogramów płatności i składania wniosków o płatność), zasady przekazywania dofinansowania w formie zaliczki oraz refundacji, zasady i terminy składania wniosków o płatność. W umowie wskazano jakie załączniki należy dołączyć do wniosku o płatność.

W umowie opisano również zasady i terminy weryfikacji wniosków o płatność przez IZ, postępowanie w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości.

¹ Umowa o dofinansowaniu Projektu w formie zaliczki lub refundacji dla Projektu wdrażanego przez Instytucję Zarządzającą w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027, Priorytetu FEOP.02: Fundusze Europejskie dla czystej energii i ochrony Środowiska naturalnego w województwie opolskim Działania 2.6: Ochrona różnorodności biologicznej

Zapisy umowy były jasne, o odpowiednim stopniu szczegółowości. RFE zaproponował zmianę zapisów umowy dot. weryfikacji wniosków o płatność przez IZ, aby były spójne z zapisami dot. weryfikacji wniosków o płatność ujętymi w RPK w aspekcie wyników analizy ryzyka i metodyki doboru dokumentów do próby. Zgodnie z § 13 ust. 1 umowy „Jeśli we wniosku są ujęte co najmniej 3 faktury lub inne dokumenty o równoważnej wartości dowodowej/inny dokument rozliczający wydatki ustalony przez Instytucję Zarządzającą, Instytucja Zarządzająca w terminie 5 dni roboczych od dnia następującego po dniu otrzymania wniosku o płatność dokonuje doboru próby dokumentów do weryfikacji w oparciu o metodologię doboru próby i wzywa Beneficjenta do ich przedłożenia.” Zapisy te nie uwzględniają zapisów RPK dot. analizy ryzyka i metodyki doboru dokumentów do próby. Jeśli IZ zgodnie ze swoją metodyką nie planuje weryfikować dokumentów dot. części wniosków o płatność, to wymaganie od beneficjenta ich każdorazowego przesyłania (gdy beneficjent rozlicza do 2 faktur lub innych dokumentów równoważnej wartości) jest nadmiernym obciążeniem dla beneficjenta. Natomiast w przypadku, gdy wniosek będzie podlegał kompleksowej weryfikacji pracownik nie dokonuje wyboru próby. IZ zaakceptowała rekomendację.

3.2.2 Przegląd procedur weryfikacji wniosków o płatność w ramach EFS+ Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027

Wnioski o płatność składane do projektów dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus są weryfikowane przez pracowników Referatu Wdrażania EFS. Przegląd RFE został dokonany w oparciu o podproces 3.2. Weryfikacja wniosków o płatność w ramach EFS+ w Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej (wersja 4, Załącznik do uchwały nr 12214/2024 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 22 kwietnia 2024 r.). Dodatkowo zapisy Instrukcji są uzupełnione przez zapisy Roczno Planu Kontroli. Opisują one czynniki ryzyka determinujące rodzaj weryfikacji danego wniosku o płatność. Analogicznie jak w przypadku projektów EFRR co do zasady nie będzie przeprowadzana kompleksowa weryfikacja wniosków o płatność. Zgodnie z RPK IZ planuje przeprowadzać częściowe weryfikacje wniosków o płatność (w oparciu o metodykę doboru próby) oraz weryfikacje w zakresie minimalnym wyznaczonym przez CST2021. W RPK dokładnie określono czynniki ryzyka oraz ich wagę.

Zgodnie z analizą ryzyka IZ podzieliła projekty 2 grupy:

- a) Projekty, których wynik analizy wynosi 25-30 punktów. W tej grupie każdy wniosek o płatność podlega częściowej weryfikacji,
- b) Projekty, których wynik analizy wynosi 10-24 punkty. W tej grupie częściowo weryfikowane będą następujące wnioski:
 - pierwszy wniosek o płatność rozliczający wydatki kwalifikowalne,
 - pierwszy wniosek o płatność rozliczający po raz pierwszy co najmniej 60% wartości wydatków kwalifikowalnych,
 - wniosek końcowy.

Weryfikacja wniosku o płatność odbywa się w oparciu o listę sprawdzającą. Zawiera ona pytania dot. kwestii formalnej, sprawozdawczej oraz merytorycznej. W liście sprawdzającej nie ma pytania odnoszącego się do poprawności formalnej wniosku w sytuacji, gdy wniosek nie został złożony za pośrednictwem SL2021. Zgodnie z zapisami umowy² (§ 18 ust. 8 umowy) możliwa jest komunikacja beneficjenta z IZ drogą pisemną w przypadku awarii systemu teleinformatycznego. RFE zaproponował umieszczenie w liście sprawdzającej pytania weryfikującego poprawność formalną wniosku o płatność złożonego w wersji papierowej. Zdaniem IP nie ma potrzeby wprowadzać tej rekomendacji, gdyż po usunięciu awarii wniosek zostanie wprowadzony do systemu SL2021. Powyższe w ocenie WES oznacza, że weryfikacji oraz zatwierdzeniu będzie podlegała tylko dokumentacja przesłana przez beneficjenta w systemie CST2021 oraz SM EFS+ a nie ta przesłana w formie pisemnej. Podobnie jak w przypadku listy sprawdzającej wniosek o płatność EFRR RFE rekomendował uszczegółowienie pytania dotyczącego kwestii odzyskania poniesionego podatku VAT przez beneficjenta wskazując wartość projektu do którego odnosi się pytanie. IZ nie wdroży rekomendacji wskazując, że w przypadku projektów, których łączny koszt nie przekracza 5 mln EUR na pytanie 58 w kolumnie TAK/NIE/Nd zostanie wpisana odpowiedź Nd, natomiast w kolumnie Uwagi zostanie wpisany komentarz dlaczego nie dotyczy. Pozostałe pytania zdaniem RFE pozwalają kompleksowo ocenić wniosek o płatność, w szczególności ocenić kwalifikowalność wydatków oraz prawidłowość realizacji projektu przez beneficjenta.

W IW wskazano kolejne czynności wykonywane przez pracowników IZ po złożeniu przez Beneficjenta wniosku o płatność za pośrednictwem systemu SL2021. Niezwłocznie po przesłaniu wniosku w systemie pracownik WES nadaje mu numer i sprawdza, czy wniosek za poprzedni okres rozliczeniowy został zatwierdzony. Jeśli nie został, Beneficjent otrzymuje informację o wstrzymaniu weryfikacji wniosku o płatność do czasu zatwierdzenia poprzedniego wniosku. Jeśli poprzednik wniosek został zatwierdzony a złożony wniosek zawiera dokumenty księgowe, pracownik WES dokonuje doboru próby dokumentów do szczegółowej weryfikacji. Zdaniem RFE w IW brakuje zapisu o obowiązku przeprowadzeniu przez pracownika czynności mających na celu ustalenie jakiego rodzaju weryfikacji podlega wniosek. W zależności od wyniku pracownik WES może wezwać beneficjenta do dostarczenia wszystkich dokumentów, dokonać wyboru dokumentów do próby lub przejść do weryfikacji wniosku bez weryfikacji dokumentów księgowych/innych równoważnych dokumentów. RFE rekomendował uzupełnienie zapisów IW o czynność dokonywania analizy ryzyka w celu ustalenia rodzaju weryfikacji wniosku o płatność a następnie uwzględnienie w pkt 3.2.2 Instrukcji dla podprocesu Weryfikacja wniosków o płatność sposób postępowania/ czynności pracowników IZ wynikający z rodzaju prowadzonej weryfikacji. IZ zaakceptowała tę rekomendację.

² UMOWA O DOFINANSOWANIE PROJEKTU W RAMACH: PRIORYTETU 5 – Fundusze Europejskie wspierające opolski rynek pracy i edukację DZIAŁANIA 5.3 – Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy PROGRAMU REGIONALNEGO FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA OPOLSKIEGO 2021-2027

Poza powyższymi uwagami RFE uznał zapisy IW w zakresie weryfikacji wniosków o płatność za spójne i logiczne.

RFE przeanalizował zapisy wzoru umowy o dofinansowanie projektu w ramach: priorytetu 5 – Fundusze Europejskie wspierające opolski rynek pracy i edukację DZIAŁANIA 5.3 – Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy Programu Regionalnego Fundusze Europejskie Dla Opolskiego 2021-2027. Podobnie jak w przypadku projektów EFRR ten wzór również zawiera zapisy dotyczące terminów składania wniosków o płatność, załączników, które należy dołączyć oraz zasad weryfikacji wniosków przez IZ. W § 12 ust. 1 umowy zobowiązano beneficjenta do złożenia pierwszego wniosku o płatność, będącego podstawą wypłaty pierwszej transzy dofinansowania w terminie do 10 dni roboczych od dnia podpisania umowy. Kolejne wnioski o płatność powinien składać zgodnie z harmonogramem płatności w terminie do 10 dni roboczych od zakończenia okresu rozliczeniowego, a końcowy wniosek o płatność w terminie do 30 dni kalendarzowych od dnia zakończenia okresu realizacji Projektu. RFE zasugerował doprecyzowanie w umowie lub załącznikach, ile wynosi okres rozliczeniowy. IZ wskazała, iż w § 1 ust. 13 umowy zapisano, że „Ileokroć w umowie jest mowa o „okresie rozliczeniowym” oznacza to okres nie rzadziej niż raz na 3 miesiące, przy czym okres rozliczeniowy może podlegać zmianie, pod warunkiem akceptacji przez Beneficjenta i Instytucję Zarządzającą, co nie wymaga formy aneksu do umowy”.

RFE zwrócił uwagę, że zgodnie z § 13 ust. 1 umowy Instytucja Zarządzająca w terminie 5 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku o płatność dokonuje wyboru próby dokumentów do weryfikacji w oparciu o metodologię doboru próby, do których złożenia zobowiązany będzie Beneficjent lub przekazuje do Beneficjenta informację o konieczności złożenia całości dokumentów celem dokonania kompleksowej weryfikacji wniosku o płatność. Zapis ten nie uwzględnia zapisów RPK zgodnie z którym weryfikacja części wniosków o płatność nie będzie uwzględniała weryfikacji dokumentów, mimo iż będą wykazane we wniosku o płatność. RFE rekomendował dostosowanie zapisów wzorów umów dot. weryfikacji wniosków o płatność do rodzajów weryfikacji wskazanych w RPK. IZ zaakceptowała rekomendację.

RFE rekomendował poprawienie w umowie zapisów dot. rozpatrywania zastrzeżeń. Zgodnie z § 14 ust. 1 umowy „Beneficjent ma prawo wnieść w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia otrzymania informacji, o której mowa w § 13 ust. 9 pkt 1 zastrzeżenia do ustaleń Instytucji Zarządzającej w zakresie wydatków niekwalifikowalnych.” Następnie zgodnie z § 14 ust. 2 umowy „Instytucja Zarządzająca rozpatruje zastrzeżenia do informacji o wynikach weryfikacji w terminie nie dłuższym niż 30 dni kalendarzowych, licząc od dnia otrzymania tych zastrzeżeń. Podjęcie przez Instytucję Zarządzającą, w trakcie rozpatrywania zastrzeżeń, czynności lub działań, o których mowa w ust. 4, przerywa bieg tego terminu.” Jednakże zgodnie z art. 26 ust 9 ustawy wdrożeniowej w powiązaniu z art. 27 ust. 5 ustawy wdrożeniowej instytucja kontrolująca rozpatruje zastrzeżenia w terminie nie dłuższym niż 14 dni, licząc od dnia otrzymania tych zastrzeżeń. RFE zalecił dostosowanie zapisów umowy do terminów wynikających z ustawy wdrożeniowej. IZ zaakceptowała rekomendację.

RFE zaproponował również doprecyzowanie terminów weryfikacji wniosków o płatność. Zgodnie z § 13 ust. 2 umowy IZ weryfikuje pierwszy wniosek o płatność (tzw. zaliczkowy) w terminie 18 dni roboczych od dnia następującego po dniu otrzymania wniosku o płatność. Natomiast zgodnie z § 13 ust. 3 Instytucja Zarządzająca dokonuje weryfikacji wniosku o płatność Projektu w terminie 33 dni roboczych od dnia następującego po dniu otrzymania dokumentów z wyboru próby lub otrzymania wniosku, w którym nie rozliczono żadnych wydatków, przy czym termin ten dotyczy każdej złożonej przez Beneficjenta wersji wniosku o płatność. RFE zaproponował uzupełnienie zapisów umowy o termin weryfikacji wniosku o płatność, w którym badaniu podlegają wszystkie dokumenty potwierdzające wydatki oraz wniosku, w którym są rozliczane wydatki, ale nie dokonuje się weryfikacji dokumentów je potwierdzających. W odpowiedzi IZ wskazała, że w § 13 Weryfikacja wniosku płatność wskazano dwa terminy weryfikacji wniosków o płatność:

- 18 dni roboczych dla wniosku o zaliczkę (pierwszy wniosek o płatność o zaliczkę),
- 33 dni robocze dla wniosku rozliczającego wydatki (o refundację, rozliczający zaliczkę), lub w którym nie rozliczono żadnych wydatków (sprawozdawczy).

IW nie przewiduje innych terminów weryfikacji wniosków o płatność, co oznacza iż w obu przypadkach wskazanych w rekomendacji, tzn. zarówno podczas weryfikacji kompleksowej, w ramach której sprawdzeniu podlegają wszystkie dokumenty wykazane we wniosku o płatność jak i podczas weryfikacji częściowej, w ramach której sprawdzeniu podlegają dokumenty wskazane w doborze próby, lub nie dokonuje się doboru próby, termin weryfikacji jest taki sam i wynosi 33 dni robocze.

3.2.3 Przegląd procedur weryfikacji wniosków o płatność Instytucji Pośredniczącej (OCRG) w programie Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027

Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki rozlicza przede wszystkim projekty realizowane przez przedsiębiorców.

W Instrukcji Wykonawczej Instytucji Pośredniczącej (wersja 3, Załącznik do uchwały nr 739/2024 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 13 sierpnia 2024 r.) wyodrębniono podproces 2.2. *Weryfikacja wniosków o płatność*. W podprocesie tym opisano zasady weryfikacji wniosków wybranych w procedurze niekonkurencyjnej, konkurencyjnej oraz w ramach *Instrumentów Finansowych*. W przypadku weryfikacji wniosków o płatność wybranych w procedurze konkurencyjnej i niekonkurencyjnej ogólny schemat postępowania jest bardzo podobny. Różnica występuje w sposobie przekazania dofinansowania. W przypadku tzw. „projektów własnych” pracownik Działu Rozliczeń Projektów sporządza pismo do IZ z informacją o zatwierdzeniu wniosku o płatność oraz konieczności przekazania dofinansowania na rachunek bankowy Beneficjenta. Natomiast jeśli beneficjent został wybrany w postępowaniu konkurencyjnym pracownik sporządza pismo w sprawie dyspozycji przelewu środków na wskazane w umowie o dofinansowanie konto beneficjenta oraz sprawdza czy wnioskowana kwota EFRR nie przekracza limitu środków z upoważnienia.

W przypadku *Instrumentów Finansowych* proces weryfikacji wniosków przebiega w Dziale Instrumentów Finansowych.

Schematy postępowania podczas weryfikacji wniosków o płatność opisano w *pkt 2.2.2 Instrukcja dla podprocesu Weryfikacja wniosków o płatność (projekty wybrane w procedurze konkurencyjnej)*, *2.2.2 a Instrukcja dla podprocesu Weryfikacja wniosków o płatność (projekty wybrane w procedurze niekonkurencyjnej)*, *2.2.2 b Instrukcja dla podprocesu Weryfikacja wniosków o płatność (Instrumenty Finansowe)*. Natomiast *pkt 2.2.1 Karta dla podprocesu Weryfikacja wniosków o płatność* jest wspólny dla wszystkich trzech typów wniosków. Powoduje to, że krótki opis podprocesu jest mało czytelny i odbiorca musi wyszukiwać informacje dotyczącego konkretnego typu projektów. RFE rekomendował, aby ze względu na specyfikę wdrażania Instrumentów Finansowych wyodrębnić zapisy dot. weryfikacji wniosków o płatność w ramach instrumentów finansowych w osobnym podprocesie. IP wdroży rekomendację.

RFE zaproponował rozszerzenie pkt *Dokumenty opracowania będące skutkiem realizacji podprocesu* w IW. Wskazano w nim m.in. „Pismo do Beneficjenta w sprawie poprawek i uzupełnień do wniosku o płatność.” Nie wymieniono natomiast pisma o zatwierdzeniu wniosku o płatność. RFE zaproponował aby dodać pismo do Beneficjenta dotyczące zatwierdzenia wniosku o płatność lub wprowadzić ogólny zapis pismo informującego o wynikach weryfikacji wniosku o płatność. Ponadto w tym punkcie nie wymieniono pisma dot. wstrzymaniu weryfikacji wniosku o płatność. RFE zaproponował, aby je dodać do tego punktu. IP zaakceptowała obie rekomendacje.

W IW w *pkt 2.2.2 Instrukcja dla podprocesu Weryfikacja wniosków o płatność (projekty wybrane w procedurze konkurencyjnej)* i *2.2.2 a Instrukcja dla podprocesu Weryfikacja wniosków o płatność (projekty wybrane w procedurze niekonkurencyjnej)* wskazano czynności wykonywane przez pracowników IP po złożeniu przez Beneficjenta wniosku o płatność za pośrednictwem systemu CST2021. W tabeli wpisano m. in. takie działania jak dobór próby, weryfikacja wniosku w oparciu o listę sprawdzającą, wstrzymanie weryfikacji, sprawdzenie czy projekt jest ujęty w planie kontroli (w przypadku końcowego wniosku o płatność), sporządzenie dyspozycji przelewu, sporządzenie korekty wniosku o płatność w przypadku autoryzacji wydatków przez IP. Jednak nowozatrudniony pracownik może mieć problem z weryfikacją wniosku o płatność zgodnie z Instrukcją, gdyż brakuje odesłania do których kolejnych punktów (działań) które należy wykonać, jeśli nie są to działania wskazane w kolejno następującym punkcie. RFE zasugerował aby uzupełnić ww. *Instrukcje* o wskazanie numerów kolejnych działań wykonywanych w procesie weryfikacji wniosków o płatność. IP wdroży rekomendację.

RFE zwrócił uwagę na nieścisłości w zapisach umowy oraz IW dotyczących kwestii zawieszenia i przerwania terminów weryfikacji wniosków o płatność. Zapisy umowy określają prawa i obowiązki beneficjenta oraz IP, natomiast IW opisuje kolejne czynności wykonywane przez pracowników IP w związku z realizacją umowy. RFE

rekomendował, aby zapewnić spójność między zapisami w tych dokumentach. IP wdroży rekomendację.

RFE zaproponował również doprecyzowanie w IW zapisów dotyczących stwierdzenia nieprawidłowości przez pracownika IP oraz wskazanie, jakie nieprawidłowości podlegają zgłoszeniu. IP zaakceptowała te rekomendacje.

W Instrukcji wskazano, że pracownik DRP sporządza pisma do beneficjenta o przelaniu środków bankowy beneficjenta wraz z informacją o dokonanej autoryzacji wydatków oraz o możliwości wniesienia zastrzeżeń – jeśli dotyczy. W Instrukcji nie opisano sposobu postępowania z wniesionymi zastrzeżeniami. RFE zaproponował, aby uzupełnić Instrukcję o działania związane z rozpatrywaniem wniesionych zastrzeżeń. IP wyjaśniła, że nie wdroży rekomendacji, gdyż kwestia ta jest szczegółowo uregulowana w umowie o dofinansowanie.

Zapisy umowy³ w wyczerpujący sposób regulują kwestie związane ze składaniem wniosków przez beneficjentów oraz ich weryfikacji przez pracowników IP. RFE zwrócił uwagę na zapis, który umożliwia IP przerwanie biegu weryfikacji wniosku „z powodu wystąpienia błędów systemowych lub technicznych systemu teleinformatycznego CST2021”. Terminy weryfikacji wniosków są wielodniowe i błędy systemowe/techniczne systemu teleinformatycznego nie powinny mieć wpływu na sytuację beneficjenta i powodować, że termin weryfikacji wniosku biegnie na nowo. RFE zaproponował, aby usunąć § 13 ust. 4 pkt 3 z umowy o dofinansowanie Projektu w formie zaliczki lub refundacji dla Projektu wdrażanego przez Instytucję Pośredniczącą w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027, Priorytetu 1 Fundusze Europejskie na rzecz wzrostu innowacyjności i konkurencyjności opolskiego, Działania 1.7 Opolskie konkurencyjne. IP zaakceptowała rekomendację.

W weryfikowanej umowie znajduje się odesłanie do dokumentu *Zapobieganie i sposób postępowania w sytuacjach wystąpienia korupcji i nadużyć finansowych, w tym konfliktu interesów w ramach programu regionalnego pn. Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021 – 2027* (§ 1 pkt 11 umowy), natomiast nie stanowi on załącznika do umowy. RFE zwrócił uwagę, aby udostępnić ww. dokument beneficjentom. IP zaakceptowała rekomendację.

W przypadku weryfikacji wniosków o płatność dotyczących IF RFE stwierdził rozbieżność między terminami weryfikacji wniosków o płatność w umowie i IW i zalecił zapewnienie spójności między tymi dokumentami. IP zaakceptowała rekomendację.

³ Umowa o dofinansowanie Projektu w formie zaliczki lub refundacji dla Projektu wdrażanego przez Instytucję Pośredniczącą w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027, Priorytetu 1 Fundusze Europejskie na rzecz wzrostu innowacyjności i konkurencyjności opolskiego, Działania 1.7 Opolskie konkurencyjne

3.2.4 Przegląd procedur weryfikacji wniosków o płatność Instytucji Pośredniczącej (WUP) w programie Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027

IZ zawarła 16 marca 2023 r. porozumienie z Wojewódzkim Urzędem Pracy w sprawie powierzenia mu zadań IP w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027. Instytucja Pośrednicząca zobowiązana jest m.in. do rozliczania projektów, wystawiania na rzecz beneficjentów zleceń płatności, o których mowa w art. 188 ust. 1 Ustawy o finansach publicznych oraz dokonywania wypłat dotacji celowej na rzecz beneficjentów w części odpowiadającej wkładowi krajowemu ze środków budżetu państwa. Ponadto IP zapewnia prowadzenie przez beneficjentów wyodrębnionego systemu księgowości dla wszystkich kosztów rozliczanych na podstawie faktycznie poniesionych wydatków oraz wykonuje bieżący nadzoru nad realizacją projektów. Jednym z narzędzi realizacji ww. zadań jest weryfikacja wniosków o płatność.

Weryfikacja wniosku o płatność odbywa się w oparciu o listy sprawdzająca. RFE stwierdził, że w liście sprawdzającej nie ma pytania odnoszącego się do poprawności formalnej wniosku w sytuacji, gdy wniosek nie został złożony za pośrednictwem SL2021. Zgodnie z zapisami umowy⁴ (§ 18 ust. 8 umowy) możliwa jest komunikacja beneficjenta z IP drogą pisemną. RFE zaproponował, aby umieścić w liście sprawdzającej pytanie weryfikujące poprawność formalną wniosku o płatność złożonego w wersji papierowej. IP nie zgodziła się na wprowadzenie rekomendacji argumentując, że beneficjent ma obowiązek wprowadzić wersję papierową wniosku do systemu po usunięciu awarii i wówczas pracownik IP sprawdzi poprawność formalną wniosku.

RFE zaproponował również doszczegółowienie w liście pytania „Czy Beneficjent oświadczył, iż realizując projekt nie odzyskał poniesionego kosztu podatku VAT, którego wysokość została wykazana we wnioskach o płatność?” wskazując, iż co do zasady konieczność wykazania zwrotu podatku VAT dotyczy projektów, których wartość przekracza równowartość 5 mln Euro. IP zaakceptowała rekomendację.

RFE stwierdził, iż w punkcie *Dokumenty opracowania będące skutkiem realizacji podprocesu* nie ma wskazanego pisma dot. wstrzymania weryfikacji wniosku o płatność oraz pisma dotyczącego przeprowadzenia kontroli doraźnej i zaproponował dodanie ich. IP zaakceptowała rekomendację.

W Instrukcji dla podprocesu *Weryfikacja wniosków o płatność* wskazano, iż w zależności od typu wniosku o płatność opiekun projektu po wpłynięciu wniosku bezpośrednio przystępuje do jego weryfikacji lub uprzednio dokonuje doboru próby do pogłębionej weryfikacji i sporządza pisma do beneficjenta. W ocenie RFE opis ten nie odpowiadał zapisom dot. weryfikacji wniosków w RPK. Z wskazanego dokumentu

⁴ UMOWA O DOFINANSOWANIE PROJEKTU W RAMACH: PRIORYTETU VI – Fundusze Europejskie wspierające włączenie społeczne w opolskim DZIAŁANIA 6.2 – Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym PROGRAMU REGIONALNEGO FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA OPOLSKIEGO 2021-2027

wynikało, iż zadaniem opiekuna projektu w pierwszej kolejności będzie analiza dot. oceny ryzyka dla danego beneficjenta, która nie jest bezpośrednio powiązana z typem wniosku o płatność. Wynik analizy determinuje czy opiekun projektu będzie prosił beneficjenta o przekazanie dokumentów do weryfikacji. RFE zaproponował, aby uzupełnić zapisy IW o czynność dokonywania analizy ryzyka w celu ustalenia rodzaju weryfikacji wniosku o płatność a następnie uwzględnić w pkt 2.2.2 Instrukcji dla podprocesu Weryfikacja wniosków o płatność sposób postępowania/ czynności pracowników IP wynikający z rodzaju prowadzonej weryfikacji. IP zaakceptowała rekomendację.

RFE zauważył, że zapisy IW w ogólny sposób odzwierciedlają przebieg procesu weryfikacji wniosku. Brakuje wskazania w dniach terminu wykonania konkretnych czynności przez poszczególne osoby. Czasami wskazane są zadania typu „IP ma obowiązek rozpatrzyć zastrzeżenia w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia ich zgłoszenia” zamiast konkretnych czynności do wykonania przez pracownika. Z ww. powodów IW w ocenie RFE może nie stanowić skutecznego narzędzia wsparcia pracowników IP podczas procesu weryfikacji wniosków o płatność. RFE zaproponował uszczegółowienie zapisy IW, tak aby zawierały kolejne, konkretne czynności do wykonania przez pracowników w trakcie weryfikacji wniosku o płatność wraz z wyrażonym w dniach terminem ich wykonania. IP wyjaśniła, że nie wprowadzi rekomendacji, ponieważ terminy poszczególnych czynności wykonywanych przez pracownika podczas weryfikacji wniosku o płatność są ustalane indywidualnie w zależności od złożoności wniosku o płatność, w tym dokumentacji poddanej weryfikacji w ramach doboru próby (jeśli dotyczy).

We wzorze umowy RFE zaproponował doprecyzowanie, ile wynosi okres rozliczeniowy, jednak IP nie wprowadzi rekomendacji, ponieważ okresy rozliczeniowe w ramach danego projektu różnią się długością trwania.

RFE zaproponował usunięcie z umowy dublujących się zapisów dot. kwestii opisu dokumentów księgowych. IP zaakceptowała rekomendację.

RFE zaproponował dostosowanie zapisów umowy dotyczących weryfikacji wniosków o płatność do zapisów wynikających z RPK w tym zakresie. IP zaakceptowała również tę rekomendację. IP nie wprowadzi rekomendacji RFE dot. uszczegółowienia zapisów umowy związanych z zawieszeniem transzy dofinansowania.

3.3 Propozycje usprawnień

Na podstawie otrzymanych zgłoszeń oraz przeprowadzonych przeglądów procedur zadaniem Rzecznika jest zidentyfikowanie utrudnień we wdrażaniu FEO 2021-2027, barier administracyjnych, nadmiernych wymagań instytucji oraz zaproponowanie korzystnych rozwiązań dla wnioskodawców oraz beneficjentów. Rekomendacje sformułowane na podstawie przeglądu procedur zostały omówione w punkcie 3.2 Okresowy przegląd procedur niniejszego Raportu. Rekomendacja opracowana na podstawie zgłoszeń została omówiona w punkcie 3.1 Rozpatrywanie zgłoszeń.

RFE pozytywnie ocenia działania informacyjno-promocyjne dot. FEO 2021-2027. W 2024 r. były organizowane spotkania informacyjne dla potencjalnych Wnioskodawców dotyczące ogłoszonych konkursów. IZ zorganizowała również szkolenie dla potencjalnych beneficjentów programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 pt. „Kwalifikowalność wydatków – zmiany w zasadach realizacji projektów z EFRR, EFS+ w perspektywie 2021-2027. Nowe zasady rozliczeń, szczególne warunki kwalifikowalności.” Celem było przedstawienie zagadnień związanych z zasadami rozliczeń wydatków w projektach finansowanych z EFRR oraz EFS + w okresie 2021-2027, aby potencjalni beneficjenci uniknęli błędów w rozliczeniu i ewentualnej konieczności zwrotu środków. Wybór takiej tematyki jest w pełni uzasadniony etapem wdrażania FEO 2021-2027. Dostarczenie beneficjentom kompletnych informacji pozwoli uniknąć korekt finansowych oraz przyspieszy ocenę wniosków o płatność, gdyż nie będą one wymagały poprawy. Natomiast Wojewódzki Urząd Pracy (IP) zorganizował szkolenie dla potencjalnych beneficjentów „Zasady równościowe i Karta Praw Podstawowych w projektach dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej”. Szkolenie to obejmowała m. in. problematykę zapisów KPP i KPON w kontekście wdrażania projektów. Jest to obszar tematyczny, którego znacznie wzrosło w tej perspektywie finansowej. Nieprzestrzeganie zasad wynikających z ww. dokumentów w czasie realizacji projektu może skutkować stwierdzeniem nieprawidłowości i nałożeniem korekty finansowej. Wybór takiej tematyki szkolenia jest zatem uzasadniony. Zaproponowane szkolenia były adekwatne do potrzeb beneficjentów.

Z uwagi na nacisk położony przez KE na przestrzeganie praw wynikających z Karty Praw Podstawowych UE oraz Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych UMWO zamówił badanie ewaluacyjne pn. „Ewaluacja bieżąca kryteriów i systemu wyboru projektów oraz ocena podejścia do realizacji zasad równościowych w ramach FEO 2021-2027”. Celem badania jest ocena systemu wyboru projektów, w tym kryteriów ich wyboru w ramach FEO 2021-2027 oraz ocena przyjętego w programie regionalnym podejścia do realizacji horyzontalnych zasad równościowych, w tym zapisów Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych. W ramach badania ma zostać wypracowany zestaw wniosków i rekomendacji, które dostarczą wartościowych informacji pod kątem wdrażania interwencji w perspektywie 2021-2027 w zakresie objętym badaniem.

W grudniu 2024 r. IZ udostępniła nową stronę internetową pod adresem <https://funduszeue.opolskie.pl/> poświęconą FEO 2021-2027. Do tej pory informacje o programie były dostępne przez dedykowany kafelek „Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027” na stronie rpo.opolskie.pl Stworzenie odrębnej strony, umożliwiającej bezpośredni dostęp do informacji o naborach, generatora wniosków czy dokumentów programowych należy ocenić pozytywnie. Dodatkowo informacje związane z realizacją programu były umieszczane na profilach w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram). W związku z powyższym RFE nie przedstawił IZ/IP rekomendacji w obszarze informacyjno-promocyjnym.

3.4 *Informacje dot. zgłoszenia podejrzenia niezgodności działań IZ z KPP i KPON*

Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 zawierają załącznik nr 3 – Procedury służące włączaniu zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych do praktyki wdrażania programów. Określają one zadania Rzecznika Funduszy Europejskich w tym zakresie. Rzecznik analizuje zgłoszenie dot. podejrzenia o niezgodności projektów (operacji) z KPON realizowanych przez IZ lub działań IZ związanych z wdrażaniem programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027. Następnie w celu ustalenia, czy prawo/wolność określone w KPON, pomimo deklaracji we wniosku o dofinansowanie projektu, nie są respektowane, zwraca się z prośbą do IZ o przedstawienie stosownych wyjaśnień. Po przeanalizowaniu zgłoszenia, Rzecznik przedstawia IZ wnioski z analizy. W przypadku potwierdzenia naruszenia ww. artykułów KPON oraz związanego z tym naruszenia przepisów prawa powszechnie obowiązującego, Rzecznik kieruje zgłoszenie do odpowiednich służb, np. Rzecznika Praw Obywatelskich, Państwowej Inspekcji Pracy, Rzecznika Praw Pacjenta, a także właściwych organów ścigania.

Analogiczne działania RFE podejmuje w przypadku podejrzenia niezgodności działań IZ z Kartą Praw Podstawowych (zgodnie z dokumentem *Samoocena spełnienia warunku skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty Praw Podstawowych w Polsce*).

W 2024 r. nie wpłynęły do Rzecznika Funduszy Europejskich zgłoszenia dot. podejrzenia niezgodności działań IZ FEO 2021-2027 z KPP lub KPON, co wykazano w załączniku nr 1 "Zestawieniu wszystkich przypadków naruszenia KPP oraz KPON, które wpłynęły do RFE w 2024 r."

Zgodnie z informacją otrzymaną z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, wpłynęły do niego trzy zgłoszenia związane z realizacją programu Fundusze Europejskie dla Opolskie 2021-2027 wskazane w Załączniku nr 2 "Zestawieniu wszystkich przypadków naruszenia KPP oraz KPON, które wpłynęły do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w 2024 r." RPO zwrócił się do Wnioskodawców z prośbą o uzupełnienie zgłoszeń.

3.5 *Informacje dodatkowe.*

1. RFE uczestniczy w spotkaniach z pozostałymi Rzecznikami.
2. RFE jest obserwatorem w ramach Komitetu Monitorującego FEO 2021-2027.

RFE nie ma prawa głosu, może natomiast przysyłać uwagi do kryteriów będących przedmiotem prac KM, uczestniczyć w posiedzeniach KM i pozostawać w kontakcie z partnerami społecznymi.

4 Załączniki

4.1 Załącznik nr 1 Zestawienie wszystkich przypadków podejrzenia naruszenia KPP oraz KPON, które wpłynęły do RFE w 2024 r.

Rejestr zgłoszeń												
L p.	Numer zgłoszenia	Data otrzymania zgłoszenia	Rodzaj (zgłoszenie podejrzenia naruszenia przez osobę z niepełnosprawnością lub jej przedstawiciela ustawowego/informacja o naruszeniu od innego podmiotu)*	Numer projektu, którego dotyczy zgłoszenie	Zgłaszający (np. osoba fizyczna/przedstawiciel ustawowy/organizacja pozarządowa/uczestnik projektu/odbiorca projektu)	Krótki opis przedmiotu zgłoszenia	Status (rozpatrzone/w toku rozpatrywania/nierozpatrzone)	Data rozpatrzenia (rrrr-mm-dd)	Stwierdzono niezgodność działań beneficjenta/Instytucji Wdrażającej/Pośredniczącej z KPON lub KPP? TAK/NIE	Informacja o sposobie rozpatrzenia, w tym opis podjętych działań w związku z rozpatrzeniem zgłoszenia	Opis podjętych działań naprawczych/prewencyjnych	
W roku 2024 do Rzecznika Funduszy Europejskich nie wpłynęły zgłoszenia dot. podejrzenia naruszenia KPP oraz KPON w odniesieniu do programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027.												

4.2 Załącznik nr 2 Zestawienie wszystkich przypadków podejrzenia naruszenia KPP oraz KPON, które wpłynęły do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w 2024 r.

Rejestr zgłoszeń											
Lp.	Numer zgłoszenia w BRPO	Data otrzymania zgłoszenia	Rodzaj (zgłoszenie podejrzenia naruszenia przez osobę z niepełnosprawnością lub jej przedstawiciela ustawowego/ informacja o naruszeniu od innego podmiotu)*	Numer projektu, którego dotyczy zgłoszenie	Zgłaszający (np. osoba fizyczna/przedstawiciel ustawowy/organizacja pozarządowa/uczestnik projektu/odbiorca projektu)	Krótki opis przedmiotu zgłoszenia	Status (rozpatrzony/ w toku rozpatrywania/nierozpatrzony)	Data rozpatrzenia zgłoszenia (rrrr-mm-dd)	Stwierdzono niezgodność działań beneficjenta/Instytucji Wdrażającej/Pośredniczącej z KPON lub KPP? TAK/NIE	Informacja o sposobie rozpatrzenia, w tym opis podjętych działań w związku z rozpatrzeniem zgłoszenia	Opis podjętych działań naprawczych/prewencyjnych
1		2024-04-30	Zgłoszenie naruszenia	Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 (wniosek o dofinansowanie projektu: Cudowne Przedszkolaki kreują przyszłości szlaki 2.0), skarga na nierówne traktowanie w zakresie kryteriów wyboru projektów	Osoba indywidualna	Skarga na nierówne traktowanie w zakresie kryteriów wyboru projektu	w toku rozpatrzenia	nie dotyczy	Nie dotyczy	RPO zwrócił się do wnioskodawcy z prośbą o uzupełnienie skargi.	nie dotyczy

		2024-04-25	Zgłoszenie naruszenia	Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 (wniosek o dofinansowanie projektu: Lepsza strona edukacji)	Osoba indywidualna	Skarga na nierówne traktowanie w zakresie kryteriów wyboru projektu	w toku rozpatrzenia	nie dotyczy	Nie dotyczy	RPO zwrócił się do wnioskodawcy z prośbą o uzupełnienie skargi.	nie dotyczy
		2024-04-26	Zgłoszenie naruszenia	Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 (wniosek o dofinansowanie projektu: Supersmyki podbijają świat!)	Osoba indywidualna	Skarga na nierówne traktowanie w zakresie kryteriów wyboru projektu	w toku rozpatrzenia	nie dotyczy	Nie dotyczy	RPO zwrócił się do wnioskodawcy z prośbą o uzupełnienie skargi.	nie dotyczy